

LA PSIQUIATRIA I LA GUERRA

Les malalties mentals en temps de guerra i de revolució

i

L'actuació de la Conselleria de Sanitat i Assistència Social

Han estat motiu de general preocupació els efectes que la guerra antifeixista i la revolució social que vivim hauran produït sobre la salut mental, i la manera com hauran pogut ésser ateses les persones — suposadament molt nombroses — que a conseqüència de la guerra i la revolució han sofert la pertorbació de les seves facultats mentals.

Hi ha qui creu que la guerra i la revolució han tingut una acció catastròfica sobre l'equilibri mental, i no són pocs els que temen que els casos de pertorbació han hagut d'ésser tan nombrosos que difícilment s'haurà donat l'abast per assistir-los en els sanatoris existents abans del 19 de juliol, aquesta data cim que tanca un cicle històric i n'obre un altre en la vida turmentada del nostre país, sempre rebel a tota sotsmissió.

Diguem tot seguit que la realitat no és pas tal com hom se l'ha imaginada o temuda.

Es evident que la guerra i la revolució són una font vermella i turbulenta d'on brollen a dojo xocs i traumes, emocions excitants i depriments, preocupacions, penalitats i fatigues que sotraguegen intensament, violentament, el nostre cos i el nostre esperit i augmenten en proporció considerable el risc de perdre el domini i govern de les nostres facultats mentals.

La immensa majoria, però, de les persones a les quals arriba l'acció dels factors esmentats no perden

pas llur equilibri mental, o bé si aquest s'altera, la pertorbació és molt breu i fugaç. Hom pot afirmar que, per regla general, aquells individus els quals per la sola acció d'aquelles causes presenten trastorns mentals duradors i han d'ésser objecte de cures i atencions especials perllongades, tenien ja una predisposició, permanent o temporal, a la malaltia psíquica, venien ja preparats a la pertorbació de les seves facultats mentals. I això hom pot observar-ho tant en el front de guerra com a la reraguarda.

Hi ha hagut, sí, un augment del nombre de persones que han hagut d'ésser internades en els establiments per a malalts mentals, però aquest escreix sobre les xifres corrents ha estat degut, sobretot, als individus predisposats.

Confrontant els ingressos que hi ha hagut en els *Sanatoris Mentals* durant els darrers sis mesos dels anys 1935 i 1936, hauríem pogut reduir a xifres concretes aquest escreix de casos de folia, desencadenats amb ocasió de la guerra i la revolució. Si ens refiéssim, però, d'aquestes xifres cometriem un gros error, puix que en elles hi inclouríem malalts l'ingrés dels quals, tot i tenir lloc en el segon semestre del 1936, no és pas degut a un trastorn derivat de la guerra o la revolució.

Cal saber — i ací comencem a ressenyar breument l'obra de la Conselleria de Sanitat i Assistència Social — que el dia 19 de juliol hi havia a Catalunya uns dos-cents malalts mentals amb l'expedient corresponent despatxat, però que no podien ingressar als establiments adequats per allegar aquests que no tenien places disponibles. Com que gràcies a l'empenta revolucionària de les masses proletàries els grans establiments psiquiàtrics de Catalunya passaren a ésser directament intervinguts per la Generalitat i controlats pels Comitès dels treballadors, les capacitats d'assistència augmentaren considerablement, i així hi hagué lloc: 1.º, per als casos de folia que habitualment es produeixen sempre; 2.º, per a l'escreix ocasionat per la guerra i la revolució; 3.º, per als dos-cents malalts que el 19 de juliol esperaven torn per a ingressar.

Els grans establiments psiquiàtrics a què abans alludíem i que foren apropiats per la Generalitat són: l'Hospital Psiquiàtric (Departament d'Homes) i l'Hospital Psiquiàtric (Departament de Dones), de Vilaboí de Llobregat; l'Institut Pere Mata, de Reus, i l'Institut Mental, de Barcelona (Sant Andreu). Aquests quatre establiments hospitalitzen en l'actualitat uns cinc mil malalts, essent uns set mil el nombre total de malalts mentals assistits a Catalunya entre tots els establiments psiquiàtrics. Esmentem aquestes dades per a donar una idea de l'envergadura tècnica, econò-